

te elő, szervezte meg és gyakran személyesen is vezette. Ezzel *döntő szerepe volt az egyesületi szakmai turizmus ki-fejlesztésében.* Ennek nagy jelentősége volt az 1970-es, 80-as években, mert a „vasfüggöny” idején, az elzártág évtizedeiben nagyot lazított nyugati irányú szeparáltságunkon, s a példa nyomán nem csak a német relációban. Továbbá *sok pénzt is jelentett az egyesületünknek,* mégpedig nemcsak a fenntartáshoz szükséges forintot, hanem „kemény deviza” bevételt is. Az utóbbi lehetővé tette (még ha csak morzsákat is kaptunk belőle), hogy az egyesület állami vagy MTESZ támogatás nélkül, saját forrásából számos kollégát tudott utaztatni a kemény deviza elszámolású országokba.

A megismerés a megbecsülés alapja

A szakmai turizmus fellendülésének köszönhetően számos nyugat- és észak-európai szakember (+ családtag) ismerte meg Magyarországot, a magyar erdőket, a magyar erdészetet és faipart, s alkotott magának reális képet hazánkról és szakmánkról.

Mindezt tetézte, hogy Buff úr a már említett német sajtóorgánumokban *számos cikkben, valamint előadás-sorozatok keretében széles körben propagálta eredményeinket,* tájékoztatta a közönséget munkánkról.

Nehéz volna mindennek az erkölcsi és azon keresztül áttételesen realizált anyagi-üzleti hasznát felbecsülni egy olyan korszakban, amikor erdőgaz-

daságunk és faiparunk műszaki fejlesztése, gépesítése, nyugati technikával és technológiával történő felszerelése kiemelt feladata volt a szakmának.

Vivat ad multos annos!

Nyolcvanadik születésnapja alkalmából tisztelettel és szeretettel köszöntjük egyesületünk első külföldi tiszteletbeli tagját, Forstoberamtsrat Joachim Buff erdőmérnök urat! Szívből kívánjuk, hogy a mostanihoz hasonló, magas korát meghazudtoló jó erőben és egészségben éljen, alkosson továbbra is, s még számos alkalommal üdvözölhessük körünkben. *Vivat ad multos annos!*

Dr. Király Pál

A Kazincbarcikai Hőerőmű

Az Erdőhasználati Szakosztály az utóbbi időben indulatokat kiváltó, első hazai, faalapanyagú Kazincbarcikai Hőerőmű működését tanulmányozta mintegy 30 fő részvételével.

A program ismertetése előtt álljon itt néhány gondolat.

A 90-es évek elején Magyarország gázközművel történő ellátása többé-kevésbé megtörtént, a vidéki lakosság zöme is a gázfűtést választotta. Ezzel egy időben és részben ezzel összefüggésben a hazai mélyművelésű szénbányák bezártak.

Az erdészet az addigi bányászati célú fatermékekkel is megnövelt ún. sarangolt keménylombos választékainak (cca. 2 600 000 m³) nem tudott megfelelő piacot találni, több fő tevékenységként erdőgazdálkodásból élő cég is nagyon nehéz helyzetbe került.

A probléma megoldására tanulmányok sora született a sarangolt választékok papíripari, forgácsoló, energetikai stb. hasznosítása lehetőségéről. Ezek, tekintve a keménylombos fajok magas lignintartalmát, a jó minőségű cellulóz alacsony világpiaci árát, általában az energetikai célú hasznosítást tartották az előnyösebb felhasználási területnek, azzal a kritériummal, hogy a fából előállított energia komfortfokozata érje el a vezeték gáz, illetve elektromos energia komfortfokozatát.

Sajnos a hazai energiaipart ekkor még nem érdekelte a faalapanyag. A túlélés érdekében erdőgazdaságaink a roppant anyagpazarló és környezetterhelő boksa-

faszenítés; illetve nyomottárú-export irányába kényszerültek elmozdulni.

Gyökeres változást csak az EU csatlakozás közeledése, az újratermelhető energiahordozók előtérbe kerülése, azaz néhány erőmű fatüzelésre átalátása jelentett (jelenti). (Magyarországon jelenleg a megújuló energiaforrás 3,5 %-os, ezt 2010-ig kormányhatározat alapján 5-6 %-ra kell emelni. Ugyanez időszak alatt az EU-ban a cél 12 %.) A tüzifa szempontjából kínálati piac költségkövető áremelkedés mellett keresleti piaccá vált, melyet a még mindig fával fűtő, kevésbé tehető lakosság felháborodása kísér. A felháborodás emberileg érthető, de a tüzifa-áremelkedés még mindig alatta maradt az általános árnövekedésnek. Ugyanis, amennyiben 1990-et vesszük kiindulási időpontnak (ekkor kezdődtek a gondok a sarangolt választékok elhelyezése körül), a fogyasztói árnövekedés napjainkig (a KSH adatai szerint) a 8-szorosára emelkedett. 1990-ben a közbenső rakodói tüzifaár 1200,- Ft/m³ + áfa volt. Azóta a tüzifaárak sehol sem emelkedtek 8-szorosukra.

Ugyanakkor az erdőgazdálkodóknak az áremeléssel mértéktartónak célszerű maradniuk, a tüzifa árrugalmassága, éppen helyettesíthetősége miatt kicsi.

Amennyiben a lakosság az áremelkedés miatt teljes mértékben elfordul e fűtési módtól, úgy a tüzifaárakat a jövőben gyakorlatilag az erőművek alakíthatják.

Az üzemlátogatáson a résztvevőket a Hőerőmű alapanyag-ellátásáért felelős projektigazgatója *dr. Ávéd István* kö-

szöntötte. Ő tartotta az alábbi kivonatos ismertetést, majd vezetésével történt a helyszínek megtekintése.

Ismeretes, hogy az erőmű a Borsodi Szénbányák mélyműveléssel kitermelt barnaszenére települt. Eredetileg 10 kazán és 6 turbina került beépítésre, melyek maximális teljesítménye 200 MW volt, úgyhogy, néhány kazán már akkor is kizárólag a városi távfűtést szolgálta, tehát elektromos energiát nem termelt.

Az Erőművet a 90-es évek elején privatizálták, az új tulajdonos az alapanyagot biztosító bányákat is megvásárolta. A mélyművelés gazdaságtalansága miatt a bányákat sorra bezárták. (A tanulmányút óta az utolsó hazai mélyművelésű bánya, Lyukóbánya bezárásáról (bérbeadásáról) is döntött az AES, pillanatnyilag egy KFT végez szénkitermelést.

Az erőmű szagárdájának (saját szavakkal élve) előre kellett menekülniük, akkor határoztak az újratermelő (termelhető) energiahordozókkal történő áramtermelésről.

Az első ütemben egy kazánt (30 M Watt) állították át fatüzelésre. Ennek alapanyag-igénye cca. 200 ezer m³ tüzifa. A legnagyobb beszállító az Észak-erdő Rt. és az Egererdő Rt. Egy további kazánban fűrészipari hulladékkal, energifűvel, nyesedékkal és más vegyes tüzelőanyaggal fűtenek.

Egy távhőszolgáltatói kazán marad széntüzelésű, ebben Lyukóbánya bezárása után valószínűleg külszíni fejtésből származó lignitet égetnek majd.

Az átállás költségeit saját tőkéből

Az Őrségben

A Természetvédelmi Szakosztály és az Erdőművelési Szakosztály közös rendezvényt tartott április 15-16-án a száraló erdőgazdálkodásról az Őrségi Nemzeti Parkhoz tartozó szentgyörgyvölgyi száraló erdőben. Első nap délutánján népes hallgatóság előtt beszéltek az előadók. *Dr. Markovics Tibor* bevezetőjében elmondta, hogy legalább négy területen nélkülözhetetlen lesz a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodás alkalmazása, melynek a száraló üzemmód az egyik lehetséges formája: a magánerdők egy részében, a gyenge termőhelyű területeken, a közjóléti erdőkben és részben a természetvédelem alatt álló erdőkben. Ehhez kapcsolódva hívta fel a figyelmet *Bús Mária* az Erdészeti Lapok 2004. áprilisi számában megjelent, az erdőfenntartásról szóló *Bartha Pál* (szakosztály tag) cikk aktualitására.

Horváth Jenő, a száraló gazdálkodás természetvédelmi jelentőségéről tartott magas színvonalú előadást. *Barton Zsolt* a száraló üzemmód előnyeiről beszélt, alaposan, sokoldalúan megvilágítva a száralás történetét, lényegét, jelentőségét. *Küntösi András* a száraló erdőgazdálkodás lehetőségeit mutatta be nyugat-európai példák alapján, szót ejtve az állomány szerkezeti vonatkozásokról, az örökzöld típusainak fényigény szerinti változatairól is. *Dr. Péti Miklós* a bányai paraszti száraló gazdálkodás erdőemlékeiről beszélt, harminc évnél régebbi felvételeket is felvillantva. *Sivák Krisztián* a szentgyörgyvölgyi száraló erdőgazdálkodás történetét ismertette. *Hajdú Tibor* az erdőrendezés szemszögéből világította meg a száraló erdők kérdését. Szavaiból kiderült, hogy inkább a vágásos erdőkre van berendezkedve az erdészeti igazgatás. *Bodor György* a gazdálkodó szemszögéből beszélt várakozásairól a felelevenítésre kerülő száraló üzemmóddal kapcsolatban.

A következő nap *Palotay István* szentgyörgyvölgyi erdőben lévő emlékhelyének meglátogatásával kezdődött. A száraló erdőkért lelkesedő, a magyarországi száralás erdőrendezési vonatkozásait rendszerbe foglaló nagy erdőrendező életútját *Hajdú Tibor* mutatta be. A terepi bemutatót *Fliszar Aladár*, a Zalaerdő Rt. Lenti Erdészeti erdőművelési műszaki vezetője vezette. A jelenlétünknek külön aktualitást adott, hogy ebben az évben készül a szentgyörgyvölgyi száraló erdő üzemterve. Mivel szeretnék a hagyományokat folytatni, így a folyamatos erdőborítás kérdései a házigazdákat legalább annyira érdekelték, mint a vendégeket. A végén egy gyönyörű erdőképpel búcsúztunk a szentgyörgyvölgyi száraló erdőtől.

Bús Mária
Dr. Markovics Tibor

banki hitelből, illetve szén-dioxidkibocsátási kvóta Hollandia felé történő értékesítéséből fedezték. Közvetlen állami segítségnyújtás nem történt. A közvetett támogatás az újratemmelhető forrásokból származó áram mintegy 60 %-kal magasabb garantált átvételi árat és az MVM Rt. általi kötelező átvételét jelenti.

A tájékoztatót követő beszélgetésen alapanyag-ellátási problémák kerültek szóba. *Jung László* az egyik nagy beszállító, az Egererdő Rt. vezérigazgatóhelyettese említése szerint cége végig ösztönző partnerként viselkedett. Beszédében jelezte, hogy a projekt ellenzői közé a hazai forgácsológépek is felsorakoztak. Emlékeztetett rá, hogy ugyanezen üzemek néhány éve még hallatlanul alacsony áron is alig vásárolták a rostfát. Felvetődött, hogy a már meglévő, illetve beruházás alatt álló fatüzelésű hőerőművek alapanyag-igénye 800-1000 e m³ lesz. Ez az országban termelt tüzfamennyiség 30-40 %-a.

A lakosság kiszolgálása tehát középtávon nem kerül veszélybe, a 2003. évi gondokat felvásárlási folyamatok generálták.

Több hozzászólás is azt erősítette meg, hogy energia-szükségletének kb 65%-át importáló ország nem teheti meg azt, hogy a helyben képződő energiahordozó felhasználásról lemondjon.

A tájékoztató utáni első „tő melletti” helyszínen az aprítógépeket tekintettük meg. Sajnos a nagyobb teljesítményű (120m³/órás) gépet még szerelték, így azt üzemelés közben nem láthattuk, de a kisebb „faéhsége” (60 m³/óra) is impozáns volt. Tűzijátékkal felérő látványt jelentett az apríték tüzelésű ún. „fluidágyas” kazán (a farészecskék a felfelé áramló befűvott levegőtől lebegve ég-

nek). Érdekességet jelentett az is, hogy a már szinte muzeális GANZ turbinák még mindig megbízhatóan dolgoznak.

Vendéglátóinktól elköszönve az abaúji Szanticskára utaztunk, ahol éjszakára az egész műemlékfalu (Szanticskai Fülemlé Vendégházak), rendelkezésünkre állt. A helyi ízek szerint készített vacsora utáni beszélgetésen a faenergetikai probléma még sokáig foglalkoztatta a résztvevőket.

A második napon az Északerdő Rt. Boldvavölgyi Erdészeti Igazgatóságának abaúji Szanticskára utaztunk, ahol éjszakára az egész műemlékfalu (Szanticskai Fülemlé Vendégházak), rendelkezésünkre állt. A helyi ízek szerint készített vacsora utáni beszélgetésen a faenergetikai probléma még sokáig foglalkoztatta a résztvevőket.

A második napon az Északerdő Rt. Boldvavölgyi Erdészeti Igazgatóságának abaúji Szanticskára utaztunk, ahol éjszakára az egész műemlékfalu (Szanticskai Fülemlé Vendégházak), rendelkezésünkre állt. A helyi ízek szerint készített vacsora utáni beszélgetésen a faenergetikai probléma még sokáig foglalkoztatta a résztvevőket.

Ajánlhatjuk valamennyi kollégának, hogy a térségben jártukkor ne hagyják ki e látványosságot.

Végezetül szakosztálytagjaink nevében szeretettel megköszönöm a sikeres tanulmányutat *Vécsy György* igazgatónak, *Ávéd István* projektigazgatónak /AES Kazincbarcika/, *Cserép János* vezérigazgatónak, *Papp Gyula* vezérigazgató-helyettesnek, *Tátrai Tibor* erdészeti igazgatónak (Északerdő Rt.) és valamennyi kedves munkatársuknak.

Garamszegi István

WWF: a nagyüzemi mezőgazdaság a fő pusztító

A WWF legújabb tanulmánya szerint a nagyüzemi mezőgazdaság a természetpusztításért a leginkább felelőssé tehető ágazat. A nemzetközi természetvédő szervezet kutatásaiból kiderül: nagy árat fizetünk azért, hogy a Föld szárazföldi területeinek több mint 50 százalékát megművelik. Az agrárium körülbelül 1,3 milliárd embernek jelent megélhetést és 1300 milliárd dollárt termel, ám közben évente 130 ezer négyzetkilométernyi (közel másfél Magyarországnyi) természetes élőhely semmisül meg véglegesen.

Az intenzív mezőgazdaság erdőpusztulást, vízhiányt, talaj- és vízszennyezést okoz, miközben elmélyíti a

fejlődő országokban a környezeti, szociális és gazdasági problémákat.

A WWF úgy véli, új alapokra kellene helyezni az élelmiszertermelő tevékenységet, mert az jelenlegi formájában az életfeltételeket veszélyezteti. A Föld egyre növekvő populációjának ellátásához a mostani agrárrendszer a jövőben nem termel elég élelmiszert. A tanulmány felhívja a figyelmet az intenzív monokultúrás termelés és a kémiai anyagok túlzott használatának veszélyeire. Példaként említi Angliát, ahol az intenzív mezőgazdaság miatt 77 százalékkal csökkent a madárpopuláció az elmúlt harminc évben.

(*Népszabadság*)